

Ny guldålder för fiolbyggare

Han är ensam i Sverige om att vara fiolbyggare på heltid och att kunna försörja sig på det. Dessutom tror han stenhårt på en ljus framtid för branschen. Det handlar om Peter Westerlund på Westerlunds Violinverkstad AB i Kärrgruvan några kilometer från Norberg.

– Vi fiolbyggare är inne i en ny guldålder. Jag ser mycket positivt på framtiden, betonar Peter Westerlund.

Hans förklaring till denna guldålder – som kanske kan liknas vid det som gällde i Cremona i Italien i slutet av 1600-talet och början av 1700-talet med Antonius Stradivarius och andra berömdheter – är att det extrema hemlighetsmakeriet som tidigare härskat bland instrumentbyggare nu ersatts av en stor öppenhet.

– Det var någonting som hände omkring 1980. Plötsligt började alla dela med sig av sina erfarenheter. Tidigare kunde det vara så att mästaren inte berättade ens för sina lärningar om hantverkets alla hemligheter. Nu är det en helt annan anda. Vi har fått en korsbefruktnings bland yrkesmän runt om i världen och tack vare det finns väldigt många verkligt duktiga fiolbyggare idag. Kvaliteten är mycket högre än på exempelvis 1970-talet, konstaterar Peter Westerlund.

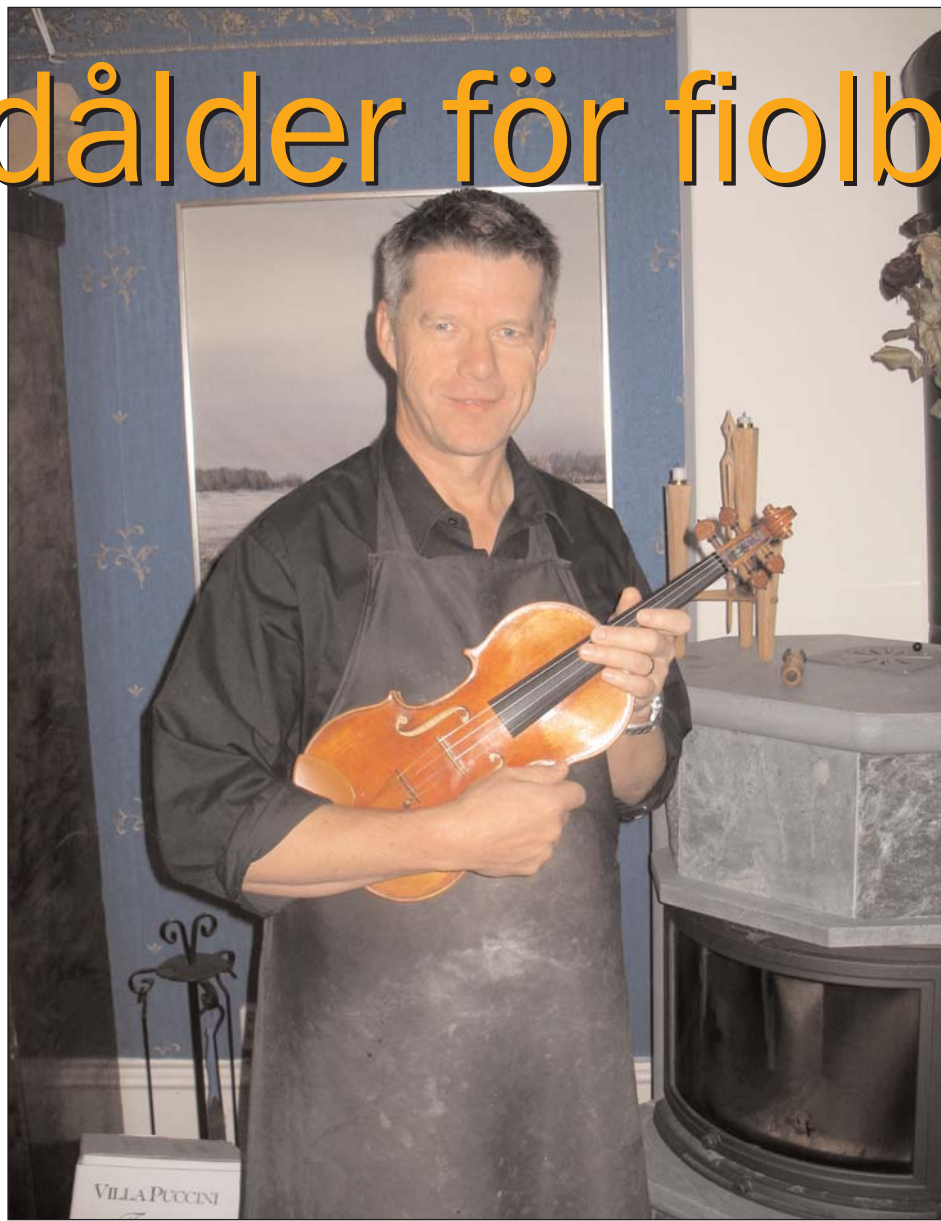
ATT HAN SKULLE BLI fiolbyggare var långt ifrån någon självklarhet. Peter utbildade sig till lärare i kemi och matematik.

– Första gången jag tog i en fiol var jag 23 år. Jag pluggade till lärare i Umeå och köpte en billig fiol och började spela folkmusik, berättar han.

Det dröjde inte länge innan Peter lockades av att själv bygga en fiol. Detta allra första instrument blev – som han själv uttrycker saken – ”inte så jättebra”. Men fiol nummer två gick det betydligt bättre att bygga och den tredje blev så bra att han kunde sälja den och köpa virke till nya fioler.

– Då hade en liten snöboll börjat rulla, säger Peter Westerlund.

Men han var som sagt utbildad lärare och en tjänst på Centralskolan i Norberg väntade. Året var 1982. Tre år senare smög Peter igång sitt företag. Lärartjänsten behöll han.

Peter Westerlund är kemi- och matteläraren som gradvis övergick till att bli fiolbyggare. Nu beskriver han sin tillvaro som idealisk.

– Det var en väldigt trygghet att ha en fast tjänst för att klara räkningarna under några år. 1990 märkte jag att idén bar. Jag kunde lämna lärarjobbet och bli fiolbyggare på heltid, men någon regelrätt utbildning i yrket har jag inte. Det har varit korta kurser och jag har läst allt jag kommit över.

SEDAN DESS HAR ÅTSKILLIGA fioler, altvioliner och celli lämnat hans lilla verkstad i familjens rymliga villa i Kärrgruvan. När Näringsliv Västmanland besöker Peter arbetar han som bäst med instrument nummer 218 sedan starten. Fyra olika träslag ingår i alla de instrument han bygger. Locket görs i gran. Buxbom och ebenholz finns i olika detaljer. Till instrumentet i övrigt används lönn. Kvalitetskraven på dessa träråvaror är naturligtvis mycket högt ställda.

Den genomsnittliga tiden för att tillverka

ett instrument ligger på ungefär en månad. Då är det inte så mycket att förvåna sig över priset – 120 000 kronor för en fiol och 220 000 för en cello. I jämförelse med en Stradivarius rör det sig om rena fyndet. Peter Westerlund är noga med att betona att det han tillverkar är ”ett verktyg för att utöva din musikkonst”. Det är förstås inga 300 år gamla antikviteter som hans kunder köper.

Betraktade som antikviteter är en Stradivarius, en Gagliano och en Guadagnini i en klass för sig själva, men det är inte detsamma som att instrumenten musikaliskt sett är lika fantastiska. I mars förra året ordnade Sveriges violin- och stråkmakares förbund tillsammans med Svenska stråkläraryrket ett blindtest, där en synnerligen kompetent jury bestående av stråkmusiker och stråklärare betygsatte den musik som strömmade ut ur sex olika fioler. Det högsta betyget gick till en fiol

signerad Peter Westerlund, en Stradivarius värderad till 20 miljoner kom sist!

Uppmärksamheten kring Westerlunds Violinverkstad verkar växa mer och mer. För inte så länge sedan utkom en bok – ett verkligt praktverk med mängder av bilder och med text på svenska, engelska och tyska – om Peter Westerlund och hans instrumentbygger.

– En hyfsad reklambroschyr, ler Peter.

De utländska kunderna blir allt fler. Numera går mellan 20 och 25 procent av instrumenten till kunder utanför Sveriges gränser. Trots den påtagliga medvinden för företaget har han inga som helst planer på att utvidga

Mitt jobb är som ett ständigt sommarlov

verksamheten. Peter vill fortsätta i den nuvarande omfattningen med viktig uppbackning från hustrun Irene, som sköter administrationen och ekonomin.

– Det är en utmärkt arbetsfördelning. Irene är kontorsmänniska och älskar sådana saker. Jag är nog bättre på annat, framhåller Peter Westerlund.

SOM INSTRUMENTBYGGARE måste han förstås själv vara en mycket aktiv spelman. Det Peter helst spelar är olika dialekter av polskedans. Det finns faktiskt också musikaliska dialekter. Spelmännen i exempelvis Orsa spelar en viss dans något annorlunda än vad man gör i Ovik eller Bingsjö eller kanske på Orust.

– Varje by fick sin egen dialekt, förklarar Peter.

Tillsammans med ett folkdanspar har han varit på turné i USA ett antal gånger. Till sommaren är det dags igen. Då är det ett musikläger i Kalifornien som står som inbjudare.

– Det är en idealisk tillvaro jag har. Jag har verkligen ett lustfyllt jobb. Det känns som ett ständigt sommarlov, intygar Peter Westerlund.